

Overweging 11 januari 2026 Sint Petrusbasiliek

Doop van de Heer.

Eens per jaar krijg ik zo'n 200 leerlingen op bezoek van de het Titus Brandsma College in Oss. Alle tweedejaarsleerlingen hebben jaarlijks een zogenaamde reli-dag. Ze gaan dan naar een moskee, een protestantse kerk, ze lopen langs struikelstenen van vermoorde joodse families of ze komen naar de Sint Jozefkerk van de Titus Brandsmaparochie. Ik mag ze dan vertellen over Titus Brandsma, iets over onze kerk en over het katholiek geloof in het algemeen. Ze luisteren aandachtig.

Aan het einde van zo'n bezoek heb ik hun een keer de vraag gesteld: "wie van jullie weet of je gedoopt bent?" Tot mijn verbazing is dat niet meer dan 20 procent. Het is zeker dat het een hoger aantal is. Alleen: ze wéten het niet omdat in veel gezinnen godsdienst en kerk geen rol meer spelen. Ook al zijn ze wel gedoopt, dan is dat zelden of nooit een gespreksthema thuis. De getallen van Eerste communie en Vormsel lopen met iedere jaargang telkens terug.

Nu was er een jongen zo slim om te vragen: waarom moet je gedoopt worden? En toen was de tijd verstreken! De groep moest weer weg. Ik weet overigens niet wat ik toen gezegd zou hebben. Maar nu kan ik wel proberen het aan u te vertellen. Omdat ik aanneem dat u allen gedoopt bent, verander ik de vraag in: wat betekent het voor u dat u gedoopt bent? Denkt u er weleens over uw doopsel na?

Toen Jezus stond te luisteren naar Johannes de Doper, werd Hij door zijn woorden werd geraakt en wilde gedoopt worden. Johannes durfde dat niet aan.

Hij zag in Jezus een schuldloos lam. Jezus had geen doopsel tot vergeving van zonden nodig. Johannes wist van zijn eigen felheid en hardheid jegens zondaars. “Het moet andersom. Ik zou door u gedoopt moeten worden”. Jezus zette door en wilde ondergedompeld worden in het water van de Jordaan om een vernieuwd mens te worden. Net zoals alle zondaars die door Johannes werden gedoopt. Want zo zei Jezus: “het past ons alle gerechtigheid te vervullen”.

Toen Jezus van uit het midden van de rivier weer op de kant stond zag Hij de Geest Gods over Hem komen en Hij hoorde een stem: “Dit is mijn Zoon, in wie ik welbehagen heb.” In Jezus brak door wie hij ten diepste was: Gods eigen Kind. Jezus voelde zich door God bemind. Hij werd zich van zijn roeping bewust. Hij voelde zich gezonden om de gerechtigheid in woord en daad te beleven.

Jezus kiest ervoor om de Dienaar van God te zijn zoals die beschreven wordt bij de profeet Jesaja. Hij wil mensen gaan winnen voor een nieuwe gemeenschap. Niet met felheid en hardheid zoals Johannes. Hij wil optreden met zachte, vriendelijke en uitnodigende woorden. Hij wil met zijn toehoorders geduld betrachten. Het gaat om gerechtigheid waarin liefde en mededogen doorklinkt, vergeving en barmhartigheid. Hij wil mensen verbinden tot volk van God dat gerechtigheid doet en in vrede leeft.

Vanaf zijn doopsel door Johannes tot voorbij het doopsel van zijn dood is Jezus de Dienaar van de Gerechtigheid geweest. Na Jezus' dood en verrijzenis blijft de gemeenschap van liefde en recht op wonderbare wijze bestaan.

Ze nemen de woorden en de gedragingen van Jezus over. Ze blijven samen komen voor gebed, ze breken het brood om Jezus te gedenken, ze delen met elkaar wat ze hebben, er is geen arme onder hen.

Ze nodigen mensen uit om lid te worden van deze gemeenschap: eerst alleen maar joodse mensen; iets later mensen uit alle volkeren. Ieder mens van goede wil is welkom. Wat van hen gevraagd wordt is: leven in de geest en gezindheid van Jezus.

Daarvoor moet je je oude leven afleggen en een nieuw leven beginnen. Het teken dat je bij de gemeenschap van Jezus hoort is ons doopsel geworden. Als je kiest voor het doopsel dan kies je voor een leven dat gerechtigheid uitdraagt en bevordert. Je wilt vanuit jezelf Gods wil gaan doen.

Je moet er zelf voor kiezen en de consequenties aanvaarden: nl een leven in Jezus' Geest. Hem achterna.

Waarom moet je gedoopt worden? Wat betekent het dat je gedoopt bent?

Wat vraagt het vandaag van ons als gedoopt mens te leven?

Ik noem drie dingen.

Ten eerste: in het doopsel zegt God tegen jou: "Jij bent mijn geliefd kind.

Ik steek mijn hand uit en laat de jouwe nooit meer los. Zelfs als jij mij loslaat, houd ik jou vast."

Ten tweede: je wordt opgenomen in een gemeenschap die wij vanouds kerk zijn gaan noemen. Je vindt de kerk overal waar mensen zich met elkaar verbonden weten. Een gezin, een parochie, een orde, een bisdom, de wereldkerk.

Ten derde: net als Jezus word je dienaar van de gerechtigheid. Iemand die rechtschapen is, integer handelt, fier, vrij en rechtop door het leven gaat.

Maar meer nog: iemand die zorgdraagt dat anderen tot hun recht komen.

Dat gebeurt waarin mensen elkaar in liefde en hartelijkheid tegemoet treden.

Begrip hebben voor iemands fouten en hen een nieuwe kans geven.

Op dit moment leven we in een wereld en in een land waarin mensen elkaar uitsluiten, elkaar het goede niet gunnen, willen ontnemen wat van een ander is.

We verwaarlozen de band met God, schieten te kort in gemeenschapszin en drukken anderen neer in plaats van hen rechtop te zetten.

De vraag die ik me zelf stel en aan u voor leg: Zou het beter gaan wanneer wij ons meer bewust zijn van de genade van ons doopsel?

Pastor Tom Buitendijk o.carm.